

УДК 615.22:616.1:338.5

МАРКЕТИНГОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ НАДАННЯ ДОПОМОГИ НА ТАКТИЧНОМУ РІВНІ

О. П. Шматенко, полковник медичної служби, доктор фармацевтичних наук, професор, начальник кафедри військової фармації Української військово-медичної академії

О. В. Плешкова, майор медичної служби, старший викладач кафедри військової фармації Української військово-медичної академії

А. В. Луцька, молодший лейтенант медичної служби, слухач групи провізорів факультету підготовки військових лікарів Української військово-медичної академії

А. М. Соломенний, підполковник медичної служби, кандидат фармацевтичних наук, доцент кафедри військової фармації Української військово-медичної академії

Н. М. Орлова, доктор медичних наук, професор кафедри медичної статистики Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика.

Резюме. В статі представлений маркетинговий аналіз лікарських засобів, які використовуються для надання медичної допомоги військовослужбовцям на тактичному рівні. Здійснено структурування цих препаратів за АТС-класифікацією та встановлено фірми-виробники.

Ключові слова: військовослужбовці, лікарські засоби, маркетинговий аналіз.

Вступ. В останні роки у вітчизняній та зарубіжній медичній літературі з'явилася значна кількість статей, присвячених вирішенню проблем раціонального використання лікарських засобів (ЛЗ). Така увага до цієї проблеми пояснюється обмеженістю матеріальних і фінансових ресурсів системи охорони здоров'я України, що потребують оцінки доцільності їх розподілу. Проблема оптимізації та раціонального використання ліків в повній мірі стосується і забезпечення Збройних Сил України. За нинішньої ситуації на сході України потреби військово-медичної служби у ЛЗ зростають, особливо для забезпечення військових частин, що знаходяться в районі проведення Операції об'єднаних сил, адже повноцінне забезпечення медичної служби в ЛЗ може врятувати не одне життя [4, 6, 8].

У зв'язку з цим, виникає потреба у проведенні дослідження фармацевтичного ринку сучасних ЛЗ, які використовуються для надання медичної допомоги на тактичному рівні.

Тому метою нашої роботи є проведення порівняльного аналізу номенклатури сучасного

асортименту психоаналептиків, представлених на фармацевтичному ринку України.

Матеріали та методи дослідження. Матеріалами дослідження були використані дані інформаційної бази зареєстрованих ЛЗ, представленої на офіційному сайті Державної установи «Державний експертний центр» Міністерства охорони здоров'я України, Порядку постачання медичного майна Збройним Силам України в мирний час та Реєстру оптово-відпускних цін на лікарські засоби.

Для проведення дослідження ЛЗ використовували системно-оглядовий, статистичний, бібліографічний та маркетинговий методи.

Результати дослідження та їх обговорення. Згідно Порядку постачання медичного майна Збройним силам України у мирний час [1], встановлено, що для надання медичної допомоги військовослужбовцям на тактичному рівні використовуються 38 груп лікарських препаратів згідно з АТС-класифікацією, серед яких кровозамінники та перфузійні розчини (B05) складають 12 % від загальної кількості ЛЗ, анестетики (N01) та анальгетики (N02) – по 10

% препаратів, кількість антибактеріальних засобів для системного застосування (J01) нараховує 8 %, кардіологічних препаратів (C01) – 6 %, 5 % складають антисептичні та дезінфікуючі засоби (D08) та по 3 % нараховують групи ЛЗ, що застосовуються у разі функціональних шлунково-кишкових розладів (A03) та кортикостероїдні засоби для системного застосування (H02). Інші групи ЛЗ, а саме: антидіарейні препарати, засоби що застосовуються для лікування інфекційно-запальних захворювань кишечника (A07), психолептичні засоби (N05), засоби, що застосовуються у разі кашлю та застудних захворювань (R05), протизапальні та протиревматичні засоби (M01), засоби, що застосовуються в стоматології (A01), протиблювотні засоби та препарати, що усувають нудоту (A04), антидіабетичні препарати (A10), мінеральні добавки (A12),

антитромботичні засоби (B01), антигеморагічні засоби (B02), гіпотензивні засоби (C02), сечогінні препарати (C03), периферичні вазодилататори (C04), блокатори в-адренорецепторів (C07), антагоністи кальцію (C08), засоби, що діють на ренін-ангіотензинову систему (C09), засоби для лікування ран та виразкових уражень (D03), протимікробні та антисептичні засоби, що застосовуються в гінекології (G01), вакцини (J07), міорелаксанти (M03), психолептичні засоби (N05), інші засоби, що діють на нервову систему (N07), засоби, що застосовуються при захворюваннях порожнини носа (R01), антигістамінні засоби для системного застосування (R06), інші засоби, що діють на респіраторну систему (R07), засоби, що застосовуються в офтальмології (S01) складають 43 % (рис 1).

Рис. 1. Аналіз препаратів, що застосовуються на тактичному рівні, за групами згідно з АТС-класифікацією

Аналіз інформаційної бази зареєстрованих ЛЗ, представленої на офіційному сайті Державної установи «Державний експертний центр» Міністерства охорони здоров'я України, станом на 01.03.2019 року показав, що вказані вище групи нараховують 122 препарати, які мають більше 500 аналогів. Зазначені ЛЗ виробляються на 69 виробництвах. Лідером є ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця», яка займається виробництвом близько 12 %

найменувань ЛЗ, друге місце займає ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я» – 10 %, на третьому місці знаходиться ТОВ «Юрія-Фарм» – 8 %. Найменшу кількість визначеного сегменту ліків поставляють ПАТ «Інфузія», Корпорація «Артеріум», ПАТ «Лекхім», ТОВ «Хіміко-фармацевтичне підприємство «Здоров'я народу», ПАТ «Науково-виробничий центр «Борщагівський Хіміко-фармацевтичний завод» та інші (рис 2).

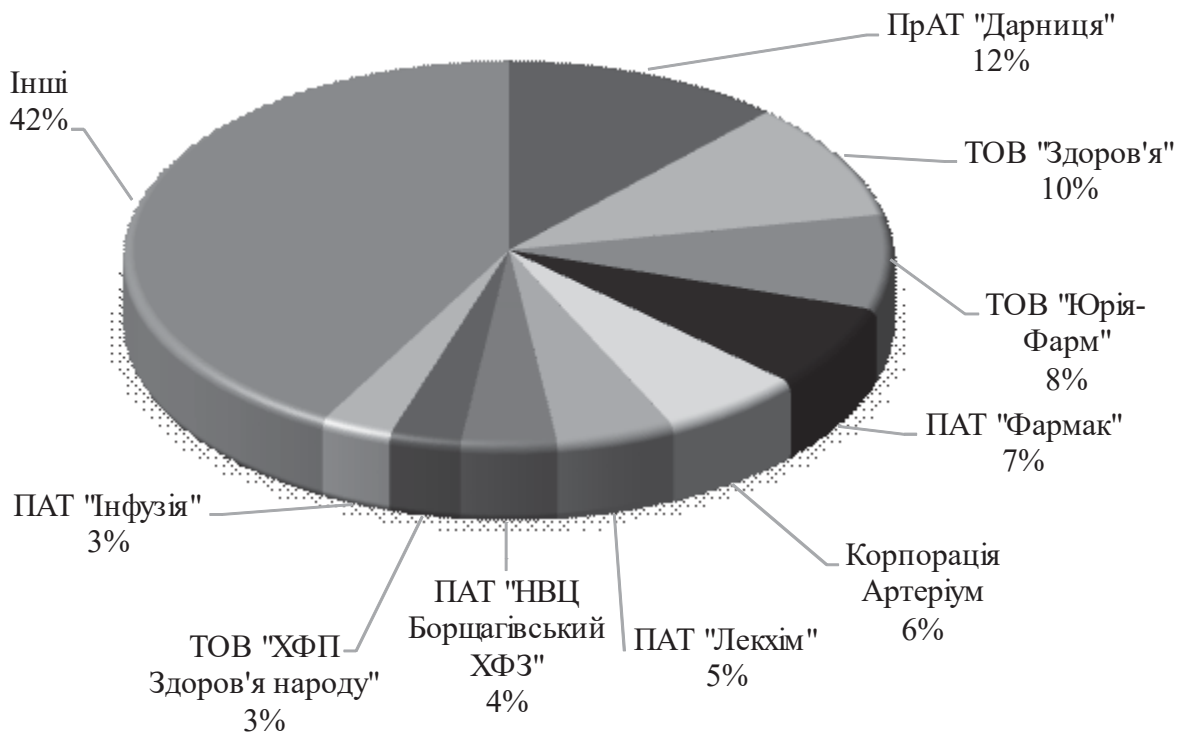

Рис.2. Розподіл ЛЗ за фірмами-виробниками

Аналіз Реєстру оптово-відпускних цін на лікарські засоби показав, що найменшу вартість разової дози ЛЗ пропонує ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця», частка ЛЗ складає 20 %, для 8 % препаратів

найменшу вартість пропонує ТОВ «НІКО», 7 % – ПАТ «ФАРМСТАНДАРТ-БІОЛІК», 5 % – ТОВ «Юрія-Фарм». Крім того встановлено, що 40 % ЛЗ не мають пропозицій на продаж (рис. 3).

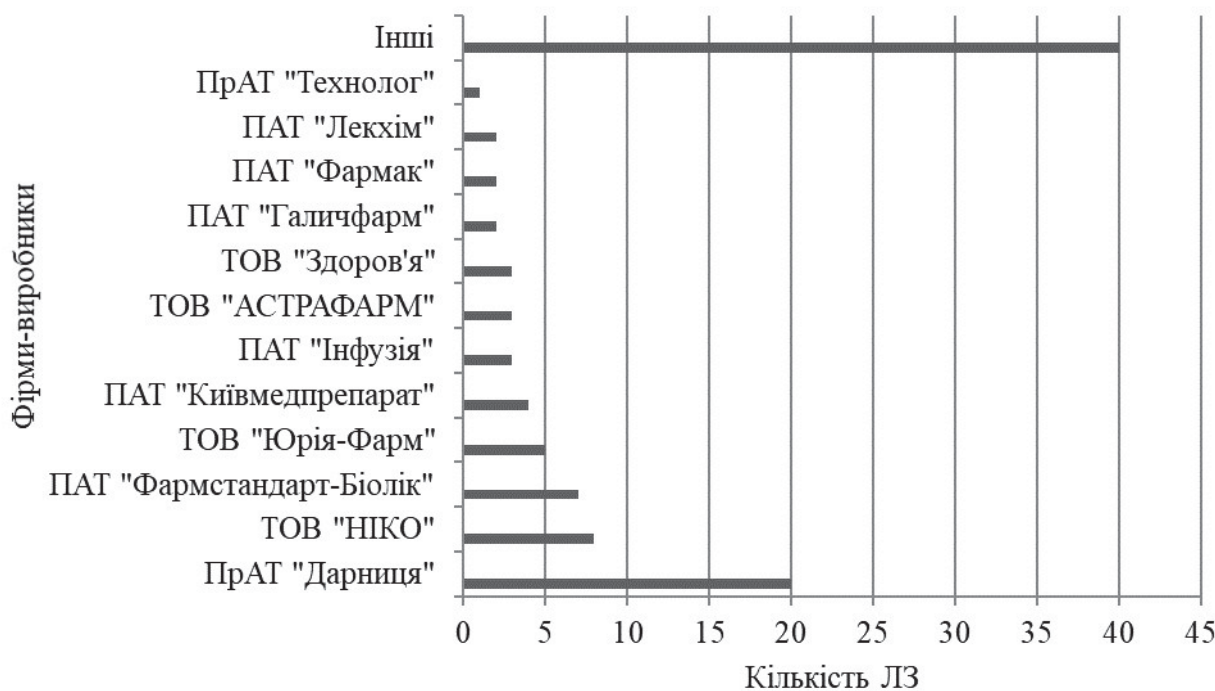

Рис. 3. Розподіл виробників за кількістю ЛЗ з мінімальною вартістю однієї дози у відповідності до РОВЦ

Висновки

1. Для надання медичної допомоги військовослужбовцям на тактичному рівні використовуються 38 груп препаратів згідно з АТС-класифікацією, серед яких найбільшу кількість ЛЗ нараховують групи кровозамінників та перфузійних розчинів (B05), анестетиків (N01), анальгетиків (N02) та антибактеріальних засобів для системного застосування (J01).

2. Аналіз вітчизняного ринку станом на 01.03.2019 року показав, що для лікування

військовослужбовців використовуються 122 препарати, які мають більше 500 аналогів.

3. Серед фірм-виробників лідером є ПрАТ «Фармацевтична Фірма «Дарниця», яка виробляє близько 12 % найменувань ЛЗ.

4. Аналізуючи Реєстр оптово-відпускних цін на лікарські засоби, було встановлено, що найменшу вартість разової дози ЛЗ пропонує ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця» (20 %) та ТОВ «Юрія-Фарм» (13 %).

Література

1. Військово-фармацевтичний аналіз лікарських засобів: Навчальний посібник / Трохимчук В.В., Хомутецька Н.І., Гринчук І.Г., Голуб А.Г., Приходько Т.В., - К: УВМА, 2004. – 119 с.

2. Комплектно-табельне та індивідуальне оснащення військової частини: Навчальний довідник з військової фармації. – К.: УВМА, 2000.-43 с.

3. Медицина надзвичайних ситуацій. Організація надання першої медичної допомоги: навч. посібник4 / В.С. Тарасюк, М.В.

Матвійчук, В.В. Паламар та ін. – 2-е вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2013. – 528 с.

4. Організація забезпечення медичним майном військових частин і медичних установ в умовах надзвичайного стану: Навч. посібник / П.С. Сирота, В.В. Трохимчук, В.І. Гридасов та ін. – Х.: Вид-во НФаУ; Золоті сторінки, 2002. – 320 с.

5. Проведення фармакоекономічних досліджень в медичній службі Збройних Сил України: Методичні рекомендації / В.В. Трохимчук, П.С. Сирота, Р.Л. Притула, В.С. Гульпа. – К.: УВМА, 2004. – 18 с.

6. Сучасні підходи щодо раціонального використання лікарських засобів в умовах військових лікувальних закладів: Навчальний посібник / А.Г. Голуб, Н.І. Хомутецька, Р.Л. Притула, В.В. Трохимчук, В.В. Страшний. – К.: УВМА, 2004.-45 с.

7. Комплектно-табельне оснащення для медичної служби механізованої (танкової) бригади: навч. посібник / О.П. Шматенко, О.П. Ніколайчук. – К.: УВМА, 2016. – 62с.

8. Організація медичного забезпечення військ: підручник для студ. вищ. мед. закл.

освіти України III-IV рівнів акредитації / За ред. проф. Паська В.В. - К.: «МП Леся», 2005. - 430 с.

9. Перша медична допомога: навч. посібник / П.В. Олійник, В.Я. Байдін, В.В. Садлій [та ін.]. - Львів: Сполом, 2004. - 256 с.

10. Шматенко О.П. Військово-фармацевтичне і медичне товарознавство. Державна реєстрація медичних виробів: навч. посібник // О.П. Шматенко, О.Н. Ніколайчук, А.М. Соломенний. – К.: СПД Чалчинська Н.В., 2018. – 88 с.

УДК 614.2

ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКОСТІ В МЕДИЧНОМУ ПОСТАЧАННІ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ (повідомлення перше)

О.П. Шматенко, полковник медичної служби, доктор фармацевтичних наук професор, начальник кафедри військової фармації факультету підготовки військових лікарів Української військово-медичної академії

А.М. Соломенний, підполковник медичної служби, кандидат фармацевтичних наук, доцент кафедри військової фармації факультету підготовки військових лікарів Української військово-медичної академії

О.В. Підлісний, капітан медичної служби, ад'юнкт кафедри військової фармації факультету підготовки військових лікарів Української військово-медичної академії

С.П. Сніжинський, підполковник медичної служби, слухач оперативного-тактичного рівня кафедри організації медичного забезпечення збройних сил факультету підготовки військових лікарів Української військово-медичної академії

Резюме. У статті розглянуто сучасний стан та основні напрямки розвитку логістичного управління запасами на медичних складах та в медичному постачанні Збройних Сил України загалом. Визначено, що сучасний стан медичного постачання потребує розробки досконалої системи управління якістю на основі досвіду країн-членів НАТО, Європейського Союзу та розробок Всесвітньої організації охорони здоров'я у фармацевтичній сфері.

Ключові слова: логістика запасів, складська логістика, система управління якістю, належні практики.

Вступ. У медичному постачанні Збройних Сил (ЗС) України поняттям «запаси» визначають лікарські засоби та інвентарне майно, яке необхідне для задоволення вимог медичної служби ЗС України, що зберігаються у військових частинах, на медичних складах, в центрах формування та зберігання медичного майна і техніки непорушного запасу, з метою їх

подальшого використання за призначенням. Основною метою створення матеріальних запасів є забезпечення стратегічного, оперативного та військового резерву на випадок застосування військ (сил), попередження імовірності порушення встановлених графіків постачання, сезонні захворювання особового складу